

Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023

2023 dsc 4

RHAN 2

CYMORTH AR GYFER AMAETHYDDIAETH ETC.

PENNOD 1

PŴER GWEINIDOGION CYMRU I DDARPARU CYMORTH

8 Pŵer Gweinidogion Cymru i ddarparu cymorth

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cymorth ar gyfer, neu mewn cysylltiad ag, amaethyddiaeth yng Nghymru a gweithgareddau ategol sy'n cael eu cynnal yng Nghymru.
- (2) Caiff y cymorth hwnnw, yn benodol, gynnwys cymorth ar gyfer unrhyw un neu ragor o'r dibenion a ganlyn, neu mewn cysylltiad â hwy—
  - (a) annog cynhyrchu bwyd mewn modd sy'n amgylcheddol gynaliadwy;
  - (b) helpu cymunedau gwledig i ffynnu a chryfhau'r cysylltiadau rhwng busnesau amaethyddol a'u cymunedau;
  - (c) gwella gwytnwch busnesau amaethyddol;
  - (d) cynnal y Gymraeg a hyrwyddo a hwyluso ei defnydd;
  - (e) lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr;
  - (f) atafaelu a storio carbon i'r graddau gorau posibl;
  - (g) cynnal a gwella gwytnwch ecosystemau;
  - (h) cadw a gwella tirweddau a'r amgylchedd hanesyddol;
  - (i) gwella ansawdd yr aer;
  - (j) gwella ansawdd dŵr;
  - (k) cynnal a gwella mynediad y cyhoedd i gefn gwlad a'r amgylchedd hanesyddol ac ymgysylltiad y cyhoedd â hwy;
  - (l) lliniaru risgiau o lifogydd a sychder;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)

- (m) cyflawni a hyrwyddo safonau uchel o ran iechyd a lles anifeiliaid;
  - (n) sicrhau effeithlonrwydd adnoddau i'r graddau gorau posibl;
  - (o) annog busnesau amaethyddol i reoli ynni yn effeithiol (gan gynnwys drwy fabwysiadu arferion effeithlonrwydd ynni ac arbed ynni, a chynhyrchu ynni adnewyddadwy ar eu tir).
- (3) Caniateir i gymorth o dan yr adran hon gael ei ddarparu o dan gynllun neu fel arall.
- (4) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio is-adran (2) drwy—
- (a) ychwanegu diben at y rhestr yn yr is-adran honno;
  - (b) dileu diben o'r rhestr;
  - (c) newid disgrifiad o ddiben ar y rhestr.
- (5) Yn yr adran hon, mae i "nwy tŷ gwydr" yr un ystyr ag yn Rhan 2 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (dccc 3).
- (6) Yn y Bennod hon—
- (a) mae cyfeiriadau at gymorth (ac eithrio yn achos cyfeiriadau at ddarparu cymorth o dan gynllun trydydd parti o fewn adran 9(8)) yn gyfeiriadau at gymorth o dan yr adran hon;
  - (b) mae cyfeiriadau at gymorth ariannol yn gyfeiriadau at gymorth o dan yr adran hon sy'n cael ei ddarparu'n ariannol.

Gwybodaeth Cychwyn

II A. 8 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

9 Darpariaeth bellach ynghylch cymorth o dan adran 8

- (1) Caniateir darparu cymorth yn ariannol neu fel arall.
- (2) Caniateir darparu cymorth ariannol drwy grant, benthyciad neu warant, neu ar unrhyw ffurf arall.
- (3) Caniateir darparu cymorth yn ddarostyngedig i fodloni meini prawf o ran cymhwysedd.
- (4) Pan fo cymorth yn cael ei ddarparu mewn cysylltiad â'r defnydd o dir, caniateir i'r meini prawf cymhwysedd (ymysg pethau eraill) bennu gofynion yn ymwneud ag—
- (a) hectarau neu nodweddion y tir;
  - (b) i ba raddau y mae rhaid i'r tir gael ei ddefnyddio ar gyfer neu mewn cysylltiad ag amaethyddiaeth neu weithgareddau ategol;
  - (c) y person y darperir cymorth iddo (er enghraifft drwy gyfeirio at ddefnydd neu ddefnydd fwriadedig y person o'r tir).
- (5) Caniateir darparu cymorth yn ddarostyngedig i unrhyw amodau y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.
- (6) Caniateir i'r amodau (ymysg pethau eraill) gynnwys darpariaeth i gymorth ariannol gael ei ad-dalu neu ar gyfer gwneud iawn amdano fel arall (gyda llog neu beidio).

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)

- (7) Caniateir darparu cymorth i wneuthurwr neu weithredwr cynllun trydydd parti mewn cysylltiad â sefydlu neu weithredu'r cynllun hwnnw (gan gynnwys mewn cysylltiad â darparu cymorth o dan y cynllun hwnnw).
- (8)
- (9) Caiff Gweinidogion Cymru ddirprwyo i unrhyw berson arall swyddogaethau sy'n ymwneud â darparu cymorth.
- (10) Caiff swyddogaethau a ddirprwyir o dan is-adran (9) gynnwys—
- rhoi canllawiau;
  - arfer disgresiwn.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 9 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

10 Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch cyhoeddi gwybodaeth am gymorth

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau ar gyfer, neu mewn cysylltiad â, chyhoeddi gwybodaeth benodedig am gymorth sy'n cael ei ddarparu neu sydd wedi ei ddarparu.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) osod gofyniad ar unrhyw berson (gan gynnwys ar Weinidogion Cymru).
- (3) Mae'r wybodaeth y caniateir ei phennu yn cynnwys gwybodaeth am—
- derbynnydd unrhyw gymorth a ddarperir;
  - swm unrhyw gymorth a ddarperir;
  - dibenion unrhyw gymorth a ddarperir.
- (4) Yn yr adran hon, ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu mewn rheoliadau o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 10 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

11 Cynlluniau cymorth amlflwydd

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio cynllun, a elwir yn "cynllun cymorth amlflwydd", sy'n rhoi gwybodaeth ynghylch y defnydd y disgwylir ei wneud o'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan adran 8 yn ystod y cyfnod y mae'r cynllun yn gymwys iddo.
- (2) Rhaid i gynllun cymorth amlflwydd—
- pennu'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef;
  - nodi sut y mae Gweinidogion Cymru yn bwriadu darparu cymorth yn ystod y cyfnod er mwyn cyfrannu orau at gyflawni'r amcanion rheoli tir yn gynaliadwy (yn unol ag adran 2);
  - pan fwriedir darparu cymorth yn ystod y cyfnod o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3), disgrifio pob cynllun—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)

- (i) sy'n weithredol, neu
  - (ii) y mae Gweinidogion Cymru yn disgwyl y bydd yn dod yn weithredol yn ystod y cyfnod;
  - (d) disgrifio unrhyw gymorth y bwriedir iddo gael ei ddarparu yn ystod y cyfnod ac eithrio o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3).
- (3) Y cyfnod y bydd y cynllun cyntaf yn gymwys mewn perthynas ag ef yw'r cyfnod o bum mlynedd sy'n dechrau â 1 Ionawr 2025.
- (4) Ni chaiff y cyfnod y bydd cynlluniau dilynol yn gymwys mewn perthynas ag ef fod yn fyrrach na phum mlynedd.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau nad yw cynllun yn dod i ben heb i gynllun newydd fod yn ei le.
- (6) Rhaid i gynllun sy'n cael ei lunio o dan yr adran hon gael ei osod gerbron Senedd Cymru, a'i gyhoeddi, gan Weinidogion Cymru—
- (a) yn achos y cynllun cyntaf, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol cyn dechrau'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef, a
  - (b) yn achos pob cynllun dilynol, o leiaf 12 mis cyn dechrau'r cyfnod y mae'n gymwys mewn perthynas ag ef.
- (7) Os yw, cyn diwedd y cyfnod y mae cynllun yn gymwys mewn perthynas ag ef, unrhyw wybodaeth a nodir neu a ddisgrifir yn y cynllun yn unol â pharagraffau (b), (c) neu (d) o is-adran (2) yn peidio â bod yn gywir neu'n gyflawn, rhaid i Weinidogion Cymru ddiwygio'r cynllun cyn gynted ag y bo'n ymarferol gwneud hynny.
- (8) Pan fo Gweinidogion Cymru yn diwygio'r cynllun, rhaid iddynt cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol—
- (a) cyhoeddi'r cynllun diwygiedig, a
  - (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 11 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

12 Pŵer i wneud darpariaeth ynghylch gwirio cymhwysedd ar gyfer cymorth, etc.

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau ar gyfer, neu mewn cysylltiad â—
- (a) gwirio a yw'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer cymorth wedi eu bodloni;
  - (b) y canlyniadau, pan fo cymorth wedi ei ddarparu heb i feini prawf cymhwysedd fod wedi eu bodloni;
  - (c) gorfodi cydymffurfedd ag unrhyw amodau y darperir neu y darparwyd cymorth yn ddarostyngedig iddynt;
  - (d) monitro i ba raddau y mae pwrpas y cymorth wedi ei gyflawni;
  - (e) ymchwilio i droseddau a amheuir mewn cysylltiad â cheisiadau am gymorth neu ddarparu cymorth.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1), ymysg pethau eraill, gynnwys darpariaeth—
- (a) ynghylch darparu gwybodaeth;
  - (b) sy'n rhoi pwerau mynediad;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)

- (c) sy'n rhoi pwerau arolygu, chwilio ac ymafael;
  - (d) ynghylch y broses o bennu a yw meini prawf cymhwysedd neu amodau wedi eu bodloni mewn cysylltiad â darparu'r cymorth;
  - (e) ynghylch cadw cofnodion;
  - (f) ynghylch adennill neu wneud iawn am yr holl gymorth ariannol neu unrhyw ran ohono (gyda llog neu hebdo);
  - (g) ynghylch dal cymorth yn ôl, yn gyfan gwbl neu'n rhannol;
  - (h) ynghylch camau i'w cymryd, gan berson y darperir neu y darparwyd cymorth iddo, er mwyn unioni unrhyw amod a dorwyd sy'n gymwys i'r cymorth hwnnw;
  - (i) ynghylch cosbau ariannol (gan gynnwys cosbau a gyfrifir drwy gyfeirio at swm unrhyw gymorth ariannol);
  - (j) ar gyfer adennill symiau sy'n ddyledus mewn cysylltiad â chosbau ariannol, gan gynnwys darpariaeth ar gyfer llog, gosod symiau yn erbyn symiau eraill, a sicrwydd ar gyfer taliad;
  - (k) sy'n gwahardd person rhag cael cymorth, neu gymorth o ddisgrifiad a bennir, am gyfnod a bennir neu hyd nes i amodau a bennir gael eu bodloni;
  - (l) ynghylch apelau;
  - (m) sy'n rhoi swyddogaethau (gan gynnwys swyddogaethau sy'n ymwneud ag arfer disgresiwn) i berson.
- (3) Ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) awdurdodi mynediad i annedd breifat heb warant a ddyroddir gan ynad heddwch.
- (4) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (2)(i) yn cynnwys darpariaeth ar gyfer talu llog ar unrhyw swm y gellir ei adennill o ba ddiwrnod bynnag (pa un ai y diwrnod y darparwyd y cymorth o dan sylw, neu ddiwrnod arall) y darperir ar ei gyfer yn y rheoliadau, neu a bennir o dan y rheoliadau.
- (5) Yn yr adran hon, ystyr "a bennir" yw wedi ei bennu mewn, neu wedi ei benderfynu o dan, reoliadau o dan is-adran (1).

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 12 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

13 Adroddiad blynyddol ynghylch cymorth a ddarparwyd o dan adran 8

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio adroddiad o dan yr adran hon ("adroddiad blynyddol"), mewn perthynas â phob cyfnod adrodd, ynghylch y cymorth a ddarparwyd yn ystod y cyfnod.
- (2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys yr wybodaeth a ganlyn—
  - (a) cyfanswm unrhyw gymorth ariannol a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd;
  - (b) pan fo cymorth wedi ei ddarparu yn ystod y cyfnod drwy gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3)—
    - (i) cyfanswm unrhyw gymorth ariannol a ddarparwyd o dan y cynllun yn ystod y cyfnod;
    - (ii) disgrifiad o unrhyw gymorth arall a ddarparwyd o dan y cynllun yn ystod y cyfnod;

*Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys
 ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)*

- (c) disgrifiad o unrhyw gymorth ac eithrio cymorth ariannol a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd, ond nid o dan gynllun fel a grybwyllir yn adran 8(3).
- (3) Caiff yr adroddiad blynyddol hefyd gynnwys unrhyw wybodaeth arall y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol.
- (4) Rhaid i Weinidogion Cymru, yn ddim hwyrach na 12 mis ar ôl diwedd pob cyfnod adrodd—
- (a) cyhoeddi'r adroddiad blynyddol sy'n ymwneud â'r cyfnod adrodd hwnnw, a
- (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.
- (5) Yn yr adran hon, ystyr y "cyfnod adrodd" yw—
- (a) yn achos yr adroddiad blynyddol cyntaf, y cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y mae adran 8 yn dod i rym, ac sy'n dod i ben â 31 Mawrth 2025;
- (b) yn achos adroddiadau blynyddol dilynol, blynyddoedd ariannol olynol.

Gwybodaeth Cychwyn

I6 A. 13 mewn grym ar 17.10.2023, gweler **a. 56(2)(b)**

14 Adroddiad Effaith

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio adroddiad o dan yr adran hon ("Adroddiad Effaith") mewn perthynas â phob cyfnod adrodd.
- (2) Rhaid i'r Adroddiad Effaith nodi'r dibenion y darparwyd cymorth ar eu cyfer yn ystod y cyfnod adrodd.
- (3) Rhaid i'r Adroddiad Effaith hefyd nodi asesiad Gweinidogion Cymru o effaith ac effeithiolrwydd y cymorth hwnnw, gan gynnwys eu hasesiad o'r canlynol—
- (a) ym mha fodd, ac i ba raddau, y gwnaeth y cymorth gyflawni'r dibenion a fwriadwyd, a
- (b) ym mha fodd, ac i ba raddau, y gwnaeth darparu'r cymorth gyfrannu at gyflawni'r amcanion rheoli tir yn gynaliadwy.
- (4) Caiff yr Adroddiad Effaith hefyd asesu ac adrodd ar unrhyw faterion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn berthnasol at ddibenion asesu effaith ac effeithiolrwydd cymorth a ddarparwyd yn ystod y cyfnod adrodd.
- (5) Rhaid i Weinidogion Cymru, yn ddim hwyrach na 12 mis ar ôl diwedd pob cyfnod adrodd—
- (a) cyhoeddi'r Adroddiad Effaith sy'n ymwneud â'r cyfnod adrodd hwnnw, a
- (b) ei osod gerbron Senedd Cymru.
- (6) Yn yr adran hon, ystyr y "cyfnod adrodd" yw—
- (a) yn achos yr Adroddiad Effaith cyntaf, y cyfnod sy'n dechrau â'r diwrnod y mae adran 8 yn dod i rym, ac sy'n dod i ben â 31 Rhagfyr 2029;
- (b) yn achos Adroddiadau Effaith dilynol, cyfnodau olynol o bum mlynedd.
- (7) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio is-adran (6) drwy reoliadau.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

17 A. 14 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

15 Camau i'w cymryd wrth lunio adroddiad o dan adran 14

Wrth lunio adroddiad o dan adran 14, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i—

- y dibenion a bennir yn adran 8(2);
- pob adroddiad a gyhoeddir o dan adran 13 mewn cysylltiad â'r cyfnod adrodd y mae'r adroddiad o dan adran 14 yn ymwneud ag ef;
- yr adroddiad diweddaraf a gyhoeddwyd o dan adran 14;
- unrhyw faterion eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.

Gwybodaeth Cychwyn

18 A. 15 mewn grym ar 17.10.2023, gweler [a. 56\(2\)\(b\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023, PENNOD 1.